

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Органічна, фізична та колоїдна хімія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 203 «Садівництво та виноградарство»
Освітня програма «Садівництво та виноградарство»
Рік навчання 1, семестр 1
Форма навчання денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в
eLearn

Бухтіяров Віктор Кимович
viktorvik@ukr.net
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1792>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування у студентів теоретичних основ органічної, фізичної та колоїдної хімії, практичних умінь та навичок в роботі з різними типами органічних сполук, вивчення специфічних особливостей їх поведінки у хімічних реакціях, набуття досвіду роботи у хімічній лабораторії для розв'язання конкретних практичних завдань, формуванню наукового світогляду та наукового погляду на природу та захист оточуючого середовища.

При оволодінні студентами необхідними знаннями і навичками значна роль повинна відводитися фундаментальним дисциплінам, у тому числі органічній, фізичній і колоїдній хімії, основною метою якої є об'єднання та узагальнення усіх законів хімії.

Курс органічної, фізичної і колоїдної хімії повинен стати основою для вивчення спеціальних дисциплін: біохімія, фізіологія рослин.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінар- ські)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
1 семестр				
Модуль 1. Найважливіші теоретичні положення органічної хімії. Вуглеводні. Функціональні похідні вуглеводнів				
Тема 1. Вступ. Найважливіші теоретичні положення органічної хімії. Вуглеводні аліфатичного ряду. Галогенопохідні вуглеводнів.	2/4	Знати предмет і завдання органічної хімії, перспективи її розвитку, значення для практичної діяльності фахівців; знати основні поняття та розділи органічної хімії, хімічні реактиви, посуд; знати теоретичні основи органічної хімії та практичне застосування органічних речовин. Уміти працювати з органічними речовинами, дотримуючись правил техніки безпеки, застосовуючи при цьому знання про властивості речовин; вміти самостійно працювати з навчальною та довідниковою літературою; володіти тех-	Здача лабора- торних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	5

		нікою виконання основних операцій в органічному синтезі та аналізі органічних речовин. Розуміти й вміти користуватися сучасною українською хімічною термінологією.		
Тема 2. Арени. Вуглеводні природного походження	2/2	Уміти визначати хімічні й фізичні властивості вуглеводнів, у тому числі палив. Уміти визначати взаємозв'язок типу хімічного зв'язку, що існує у сполуці, та її хімічних властивостей.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	5
Тема 3. Гідроксильні органічні речовини	2/4	Знати особливості структури, властивості та біологічні функції спиртів, фенолів та їх похідних. Уміти оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію щодо використання спиртів та фенолів та їхніх похідних у садівництві та виноградарстві.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	5
Тема 4. Карбонільні та карбоксильні сполуки	2/6	Знати особливості структури, властивості та біологічні функції альдегідів, кетонів, карбонових кислот та їх похідних. Уміти оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію щодо використання карбонільних та карбоксильних сполук та їхніх похідних у садівництві та виноградарстві. Передбачати поведінку пестицидів у доквіллі на основі інформації про їх будову.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	5
Модуль 2. Природні органічні речовини: ліпіди, вуглеводи, аміни, амінокислоти, білки, нуклеїнові кислоти.				
Тема 5. Ліпіди Вуглеводи.	4/4	Знати особливості структури, властивості та біологічні функції ліпідів, вуглеводів. Оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію щодо ролі ліпідів та вуглеводів у житті рослин, використання цих сполук та їхніх похідних у садівництві та виноградарстві.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	5
Тема 6. Аміни.	4/4	Знати особливості структури, властивості та біологічні функції амі-	Здача лабораторних	5

Амінокислоти. Білки.		нів, амінокислот, білків. Уміти оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію щодо ролі нітрогеновмісних органічних сполук у житті рослин, використання цих сполук та їхніх похідних у садівництві та виноградарстві.	робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	
Тема 7. Гетероциклічні сполуки. Нуклеїнові кислоти	2/2	Знати особливості структури, властивості та біологічні функції нуклеїнових кислот, вітамінів. Уміти оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію щодо ролі гетероциклічних сполук у житті рослин, використання цих сполук та їхніх похідних у садівництві та виноградарстві.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	5
Модуль 3. Фізична хімія. Основи хімічної термодинаміки та кінетики.				
Тема 8. Основні поняття фізичної хімії. Агрегатний стан речовини. Хімічна термодинаміка. Термохімія	1/2	Знати основні поняття в фізичній хімії, закони термодинаміки, закон Гесса та його наслідки. Уміти розрахувати тепловий ефект хімічного процесу за будь-якої температури. Розуміти та аналізувати принципovu можливість чи не можливість перебігу певної хімічної реакції; розрахувати константу рівноваги за будь-якої температури; розрахувати склад рівноважної суміші; Розуміти різноманіття шляхів перетворення енергії в живих організмах. Застосовувати механізми та закономірності перетворення енергії в біологічних системах. Уміти виконати обробку експериментальних даних, обчислити абсолютну та відносну похибки аналізу. Уміти визначати температурні параметри зберігання плодово-овочевої продукції.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	5
Тема 9. Кінетика і механізми хімічних реакцій. Хімічна рівновага	1/2	Знати основні поняття та основний постулат хімічної кінетики. Вміти визначити порядок хімічної реакції і концентрацію речовин на будь-який момент з початку її перебігу; Аналізувати вплив температури	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної	5

		<p>на швидкість хімічної реакції. Визначати енергію активації хімічної реакції; Використовувати основні фактори, що впливають на перебіг ланцюгових, фотохімічних і гетерогенних реакцій.</p>	<p>роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.</p>	
<p>Тема 10. Колігативні властивості розчинів</p>	1/2	<p>Знати закони Рауля, Знати теорію електролітичної дисоціації Арреніуса, Основні положення теорії сильних електролітів. Готувати розчини різних концентрацій; Уміти визначити та розрахувати температуру замерзання та кипіння розчинів неелектролітів та електролітів. Визначати та аналізувати осмотичний тиск розчинів неелектролітів та електролітів. Розрахувати активність розчинів електролітів; Визначати константи електролітичної дисоціації. Розрізняти процеси тургору, плазмолізу в клітинах. Розуміти осмотичні явища й осморегуляцію у живих системах Застосовувати природу осмосу для розкриття суті і зрозуміння механізмів багатьох процесів у біології. Оцінювати переваги, недоліки окремих методів визначення фізико-хімічних властивостей розчинів і обрати найкращий для кількісного аналізу конкретного об'єкту дослідження (грунтів, соків тощо).</p>	<p>Задача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.</p>	5
<p>Тема 11. Електрохімія. Властивості розчинів електролітів. Кислотно-основні властивості розчинів</p>	1/4	<p>Розуміти процеси взаємоперетворень хімічної та електричної енергії. Вміти схематично написати та розрахувати ЕРС гальванічного елемента. Використовувати чинники такі, як кислотність та окисно-відновні властивості системи для збільшення родючості ґрунтів. Знати про йонний добуток води та залежність йонного добутку води від температури. Вміти розрахувати та експериментально визначити рН розчинів. Вміти готувати буферні розчини, аналізувати фактори від яких за-</p>	<p>Задача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.</p>	5

		<p>лежить рН буферних розчинів, знаходити буферну ємність розчинів.</p> <p>Використовувати значення кислотності середовища в біологічних процесах.</p> <p>Знати поняття про електропровідність розчинів.</p> <p>Вміти визначати концентрацію розчинів методом кондуктометричного і потенціометричного титрування.</p> <p>Застосовувати методи визначення електропровідності для аналізу вмісту солей в розчинах, у ґрунті та вологості в сільськогосподарській продукції.</p> <p>Оцінювати переваги, недоліки окремих методів визначення рН розчинів і обрати найкращий для кількісного аналізу конкретного об'єкту дослідження (ґрунтів, соків тощо).</p>		
Модуль 4. Поверхневі явища. Колоїдна хімія.				
Тема 12. Поверхневі явища на межі поділу фаз. Адсорбція: види та закони	1/2	<p>Знати основні поняття колоїдної хімії, класифікацію дисперсних систем та поверхневих явищ.</p> <p>Розуміти та аналізувати процеси адсорбції,</p> <p>Вміти впливати на проходження йонообмінних процесів;</p> <p>підбирати ефективні адсорбенти для селективної адсорбції.</p> <p>Оцінювати переваги, недоліки окремих методів вивчення поверхневих явищ на межі поділу фаз і розуміти роль цих явищ у садівництві та виноградарстві.</p> <p>Виконувати обробку експериментальних даних, обчислити абсолютну та відносну похибки аналізу.</p>	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	4
Тема 13. Дисперсні системи. Поняття про колоїдні розчини та їх властивості	1/2	<p>Уміти схематично писати будову міцели ліофобного золю</p> <p>Використовувати процеси адсорбції, електрокінетичних явищ у сільськогосподарській практиці.</p> <p>Знати методи одержання і очищення колоїдних розчинів.</p> <p>Уміти науково обґрунтовано використовувати дисперсні системи з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.</p> <p>Уміти працювати у групі при опа-</p>	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	4

		нуванні хімічних методів дослідження, аналізі отриманих даних.		
Тема 14. Коагуляція та стійкість колоїдних систем	1/2	Аналізувати фактори, що впливають на стійкість колоїдних систем Розуміти поняття коагуляції, пептизації Вміти проводити коагуляцію колоїдних розчинів. Підбирати найбільш ефективні стабілізатори і коагулянти.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	4
Тема 15. Властивості розчинів ВМС	1/3	Розуміти процеси набухання полімерів, використовувати ці процеси у сільськогосподарській практиці. Уміти науково обґрунтовано використовувати полімерні речовини та засоби захисту рослин з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.	Здача лабораторних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn) Розв'язок задач.	3
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано